wet ehk ka leiwa wet mis apnematta kõrwetud leiwast tehtud. Agga on temma kõht umbne, mis saggedam juhtub, on pallawus suur ja tundminne kaddund, nenda et jampsib, siis lissa jogi jure weel appo met [a]). Külma wet ärra anna koggoniste, ehk kül sedda ihhaldaksid, sest arro himmustawad aiged sedda mis neile tullus on, waid kõige ennamiste sedda, mis neile suurt kahjo teeb. Ei olle luggu mitte hea kui wiendama ja kümnema päwa wahhel kael wägga ülles paistetab, wallo teeb ja nelamist pea aego kelab: panne siis sinnepi plaastrit paistetusse peále, ehk ka kaks, kolm, nelli wõi kahhekšagi kani külge, kui nendega oskad ümberkäia, nenda kuida lapse wannudus sedda sallib. Akkab aige nüüd parremaks sama ja nahk ennast lahti korima, siis näitab laps õige terwe ollewad; agga ärra ussu hunti; ni pea kui aige wähhe külma saab, on weetõbbi seál ja surm kannul. Wiis näddalad pärrast sedda, kui tõbbi peále tulli, on wahhest wee tõbbi weel järrel tulnud. Sepärrast ei tohhi koggoniste lapsi enne wiit ehk kuut näddalat, aigusse akkutusseşt arwata, sojast toast [b])

a) Appo-messi ehk ädika-messi on üks wägga tullus jogi körwane pallawa tõbbe sees. Sa wõid tedda walmistada, kui ½ jaggo met 2 jäo ea walge ädikaga nattuke aega kedad ja selle kedusseşt ni paljo leige wee sisse panned, et jook mõnnus maggus appo on. Agga kui aige kõht wallal, siis ei kõlba se jook mitte.

b) Agga meie tallorahwa ellomajad on Jummal parrako weel ni kõlwatumad, et nisuggune olekandminne pea aego weiwälja lasta, kui ka õige terwed näikse ollewad. Oletus sadab kahju, mis iggakord ei wõi parrandud sada. Juhtub siiski õnnetus, et laps paistetab ja weetõbbisiks saab, siis panne tedda sängi, oia tedda sojas ja anna temmale soja joki mis iggi üllesajab, nenda kui on raudrohho wessi (Schafgarbenthee) appo mega ehk ka ilma selleta, kuida agga kõhho pärrast sedda wõib. Akkab laps iggistama ja kussema, siis on ka lotus, et wessi ärrakaub.

Se on nüüd se tõbbe selletus ja minno õppetus. Kui wõimalik arsti abbi sada, siis ärge olge oletumad sedda nõudmast; agga kui assi ei anna arstilt nõu küssida, siis tehke selle järrel, kuida teid siin lühhidelt õppetasin, ja teie sate sedda rõmo tundma, et teie lasteşt paljo selleşt tõbbeşt peäsewad.

---

malik ei olle. Kui se jo mitme saa mu asja pärrast tarwis lähheks, et omma ello onid parrema wisi peál ehhitaksite, siis olleks se kõige ennam teie laste pärrast tarwis.

F. F.

Tarto- ja WÃƒÂ¶rro-ma rahwa Kalender 1841, lk. 26